

Załącznik do uchwały nr XXXIV/293/10
Rady Miejskiej w Golczewie
z dnia 30 kwietnia 2010 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI WYSOKA KAMIENSKA na lata 2009 – 2015

GOLCZEWO, MARZEC 2010 R.

Spis treści:

I	Wstęp	3
II	Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze miejscowości	3
	1. Podstawowe informacje na temat sołectwa	3
	2. Historia i dziedzictwo kulturowe	4
	3. Inwentaryzacja zasobów służąca ocenie stanu rzeczywistego	5
	3.1. Inwentaryzacja zasobów społecznych	5
	3.2. Inwentaryzacja zasobów infrastrukturalnych	8
	3.3. Identyfikacja zasobów oparta na wypowiedziach radnych, członków rady sołectkiej, lokalnych liderów, pracowników samorządowych	10
III	Analiza SWOT dla miejscowości	12
IV	Planowane kierunki rozwoju	12
V	Opis planowanych przedsięwzięć	14
VI	Realizacja zadań wytypowanych do współfinansowania z działania Osi 3 „Odnowa i rozwój wsi”	20
VII	Pozostałe priorytety rozwoju	21
VIII	System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości	22
IX	System monitorowania i oceny Planu Odnowy Miejscowości.	
	Public Relations Planu Odnowy Miejscowości	22
	1. System monitorowania Planu Odnowy Miejscowości	22
	2. Ocena Planu Odnowy Miejscowości	23
	3. Public Relations Planu Odnowy Miejscowości	23

I Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Wysoka Kamińska 2009-15 powstał jako zaktualizowana wersja wcześniejszego dokumentu – Planu Odnowy Miejscowości Wysoka Kamińska 2007-13, przyjętego w 2009 r. przez zebranie wiejskie i zatwierdzonego uchwałą Rady Miejskiej w Golczewie z dnia z dnia 26 marca 2009 r. Jest dokumentem określającym strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2009-15.

Plan Odnowy Miejscowości Wysoka Kamińska powstał przy aktywnym udziale mieszkańców, Rady Sołeckiej, radnych, pracowników i władz samorządowych gminy. Jest zgodny z dokumentami strategicznymi rozwoju kraju, regionu i gminy Golczewo. Podstawę opracowania stanowią: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-13, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Golczewo na lata 2007-20 oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Golczewo.

Plan Odnowy Miejscowości Wysoka Kamińska na lata 2009-15 jest planem otwartym. Będzie aktualizowany w zależności od potrzeb i możliwości finansowych gminy.

II Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze miejscowości

1. Podstawowe informacje na temat sołectwa

Sołectwo Wysoka Kamińska obejmuje miejscowości: Książ, Strażnica, Wysoka Kamińska.

Wysoka Kamińska położona jest w odległości 8,5 km na zachód od Golczewa i bezpośrednio na wschód od linii kolejowej Szczecin-Świnoujście. Przez wieś przechodzi szosa Parlówko-Golczewo. Około 1 km na wschód od Wysokiej Kamińskiej płynie rzeka Wołczenica.

Znajduje się tu węzłowa stacja kolejowa, przy ważnej linii kolejowej Szczecin-Świnoujście. Polskie Koleje Państwowe wybudowały tu osiedle bloków mieszkalnych, które wraz z poniemieckimi domkami stworzyły największą wieś w gminie Golczewo oraz miejsce dla rozwoju zakładów produkcyjnych (kamieniarskich drzewnych) i usługowych (elektrycznych, samochodowych, handlowych).

Przez wieś przechodzi droga wojewódzka nr 108 łącząca, między innymi, Golczewo z węzłem drogowym Parlówko, gdzie łączy się z drogą krajową nr 3 (Świnoujście-Szczecin-Gorzów Wlkp.).

Przez Wysoką Kamińską prowadzą trzy linie kolejowe. Pierwsza, otwarta w 1882 r. z Goleniowa do Wolina (wcześniej wybudowano fragment do Szczecina Gł.), linia została wydłużona w 1901 r. do Świnoujścia. Druga linia, do Kamienia Pomorskiego, także otwarta w 1892 r. (w 1906 r. została wydłużona do Trzebiatowa). Trzecią jest otwarty w 1910 r. odcinek z Worowa k. Łobza przez Golczewo do Wysokiej Kam. W latach 1979-1982 zelektryfikowano linię Szczecin Główny-Świnoujście oraz Wysoka Kamińska – Kamień Pomorski. W 1992 r. została zamknięta linia kolejowa Wysoka Kamińska-Płoty-Worowo.

Gospodarka wsi oparta jest głównie na aktywności mieszkańców jej mieszkańców pracujących przeważnie poza miejscowością. Na terenie wsi funkcjonują niewielkie przedsiębiorstwa, głównie z branży kamieniarskiej, elektroenergetycznej i drzewnej.

Teren miejscowości Wysoka Kamińska znajduje się w obrębie funkcjonalnym R-O (rolniczo-osadniczym) oraz R-T (rolniczo-turystycznym). Dla obszaru rolniczo-osadniczego ustalono następujące kierunki rozwoju: wykorzystanie terenu dla rolnictwa, prowadzenie gospodarki rolnej ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań i zasad ochrony środowiska przyrodniczego, wykorzystanie terenu do osadnictwa. Dla obszaru rolniczo-turystycznego

ustalono wykorzystanie terenu dla potrzeb: wypoczynku i turystyki, leśnictwa, rolnictwa, rozwoju osadnictwa w obrębie wsi jako ośrodek lokalny, skupiający zabudowę mieszkaniową i usługi ukierunkowane na obsługę mieszkańców, turystów i obsługę rolnictwa.

2. Historia i dziedzictwo kulturowe

Wysoka Kamińska (do 1945 r.: Wietstock) – udokumentowana wzmianka po raz pierwszy pojawia się w 1324 roku, właścicielami wsi był w tym czasie ród von Wietstock. W 1522 r. Wietstockowie sprzedali wieś Dane'mu von Flemming z Benic Karstenowi von Rhein z Kozielic. Od tego czasu wieś była podzielona na dwie części.

W XVIII w. część należąca do Flemmingów przechodziła okresowo w ręce różnych właścicieli. W latach 60-tych XVIII w. ponownie wraca do Flemmingów. Około połowy XIX w. Flemmingowie sprzedali swoją część rodzinie von Rhein. Nastąpiło scalenie majątku (1856).

Niedługo potem dobra kupili Hennigowie, którzy w 1871 r. odsprzedali majątek Flemmingom. Ci ostatni, jako właściciele, wymieniani są jeszcze w końcu XIX wieku.

Dane historyczne wskazują, że przynajmniej od XVI w. Wysoka Kamińska była dużą wsią ze znacznym arealem gruntów. W 1954 r. było tu 13 gospodarstw chłopskich, 6 zagrodniczych, 2 owczarnie, do wsi należało łącznie 27 łanów. Około 1780 r. wymienia się 2 folwarki, 2 owczarnie, 10 gospodarstw chłopskich, 6 zagrodniczych, ponadto 9 chałupników. We wsi były wówczas 34 budynki mieszkalne.

W 1870 r. majątek rycerski, liczący ponad 800 ha, zamieszkiwało 150 osób, a wieś liczącą 44 gospodarstwa rolne, posiadające łącznie ok. 700 ha ziemi rolnej, zamieszkiwało 289 osób.

W stosunku do okolicznych wsi i majątków Wysoka Kamińska wyróżniała się liczebnością mieszkańców i powierzchnią przynależnych ziem. Pomimo tego infrastruktura wsi nie była rozbudowana. Nie było tu kościoła; parafia znajdowała się w odległych o 4 km Kozielicach. W XVII w. wzmiankowana jest karczma, w latach 60-tych XIX w. – szkoła, która zapewne działała już wcześniej.

Rozwój wsi rozpoczął się w końcu XIX w. i był związany z budową linii kolejowej Goleniów-Wolin-Świnoujście, z rozgałęzieniem na Kamień Pomorski. Pociągi na tej trasie zaczęły kursować od czerwca 1892 r. Powstał wtedy zespół dworca, rozbudowany później w okresie międzywojennym.

W 1939 r. wieś liczyła 481 mieszkańców. Były tu 23 gospodarstwa chłopskie, folwark już wcześniej uległ likwidacji.

Po 1945 r. miejscowość Wysoka Kamińska była sołectwem należącym do gminy Kozielice. Po reformie administracyjnej w 1950 r. Wysoka Kamińska stała się siedzibą gminy. Działały tu, m.in.: Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, poczta, posterunek MO, PKP.

Po II wojnie do Wysokiej Kamińskiej napływała ludność osadnicza z centralnej Polski i z kresów wschodnich. Osiedlali się tutaj rolnicy (około 40 indywidualnych gospodarstw rolnych), ale większość zatrudnionych stanowili kolejarze, ponieważ Wysoka Kamińska była dużym węzłem kolejowym. W 1954 r. dokonano nowego podziału administracyjnego i utworzono gromadzkie rady narodowe o mniejszym zasięgu terytorialnym. Niektóre instytucje, GS i MO, przeniesiono wtedy do Golczewa. W połowie lat sześćdziesiątych w Wysokiej Kam. wybudowano bazę Państwowego Ośrodka Maszynowego.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych Wysoka Kamińska była dużym węzłem kolejowym z połączeniami: Szczecin-Świnoujście, Wysoka Kamińska-Kamień Pomorski, Wysoka Kamińska-Runowo. Największymi zakładami pracy były: PKP, Spółdzielnia Kółek Rolniczych i GS.

W 1973 r. zlikwidowano gromadzką radę narodową i miejscowość Wysoka Kamińska została włączona do gminy Golczewo.

Początkowo Wysoka Kamińska miała dobre połączenie drogowe tylko z Golczewem. W latach siedemdziesiątych wybudowano drogę Golczewo-Parłówko oraz połączenie drogowe do Niemicy przez Kozielice.

Na terenie Wysokiej Kamińskiej brak jest obiektów zarejestrowanych w rejestrze zabytków. Spośród kilkunastu obiektów chronionych najciekawszym jest zespół zabudowań dworca kolejowego powstały w latach 1890-92 (budynek stacyjny, magazyn, poczta, szalet, budynek gospodarczy).

Ulica w Wysokiej Kamińskiej

3. Inwentaryzacja zasobów służąca ocenie stanu rzeczywistego

3.1. Inwentaryzacja zasobów społecznych

a) ludność

	Stan na dzień 31.12.2005	Stan na dzień 31.12.2006	Stan na dzień 31.12.2007	Stan na dzień 31.12.2008	Stan na dzień 31.12.2009
Liczba mieszkańców wsi Wysoka Kamińska	673	669	678	686	695

b) szkolnictwo

W zakresie oświaty obsługę zapewniają:

- Szkoła Podstawowa w Wysokiej Kamińskiej,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Golczewie (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcące).

c) obsługa ludności

Obsługę ludności sołectwa Wysoka Kamińska w zakresie infrastruktury społecznej zapewniają jednostki i podmioty znajdujące się w pobliskim Golczewie.

W zakresie obsługi administracyjnej i samorządowej: Urząd Miejski w Golczewie. Ponadto na terenie miasta Golczewa funkcjonuje przedszkole samorządowe, do którego uczęszcza 24 przedszkolaków oraz 84 dzieci do klas „0”

W szkołach zorganizowane są świetlice szkolne dla dzieci dojeżdżających. W każdej szkole prowadzone są zajęcia pozalekcyjne: SKS i koła zainteresowań.

Organizatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta i gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

d) sport i kultura

W Wysokiej Kamińskiej działa LKS „Znicz”, który dysponuje boiskiem piłkarskim (wraz z zapleczem).

Na terenie miasta Golczewo funkcjonują trzy kluby sportowe: piłkarski i dwa kolarskie. W Golczewie znajdują się dwa boiska piłkarskie, ponadto do dyspozycji są dwie sale gimnastyczne.

W zakresie kultury obsługę mieszkańców sołectwa Wysoka Kam. zapewnia Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Golczewie (ponad 14 tys. woluminów, ponad 700 czytelników). Na terenie Wysokiej Kamińskiej działa filia Biblioteki Miejsko-Gminnej.

Obecna siedziba biblioteki w Wysokiej Kamińskiej

e) rekreacja i turystyka

Przez teren sołectwa Wysoka Kamińska przepływa rzeka Wołczenica, która umożliwia organizowanie atrakcyjnych spływów kajakowych. Ponadto, na terenie Wysokiej Kamińskiej znajduje się zbiornik retencyjny na rzece Wołczenica, który stwarza możliwość wykorzystania go - wraz z przyległym terenem - pod potrzeby rekreacyjno-turystyczne.

f) organizacje społeczne

Na terenie sołectwa Wysoka Kamińska działają: Klub Sportowy „Znicz” oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

g) dziedzictwo kulturowe, zabytki

Na terenie Wysokiej Kamińskiej brak jest obiektów zarejestrowanych w rejestrze zabytków. Spośród kilkunastu obiektów chronionych najciekawszym jest zespół zabudowań dworca kolejowego powstały w latach 1890-92 (budynek stacyjny, magazyn, poczta, szalet, budynek gospodarczy).

h) środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

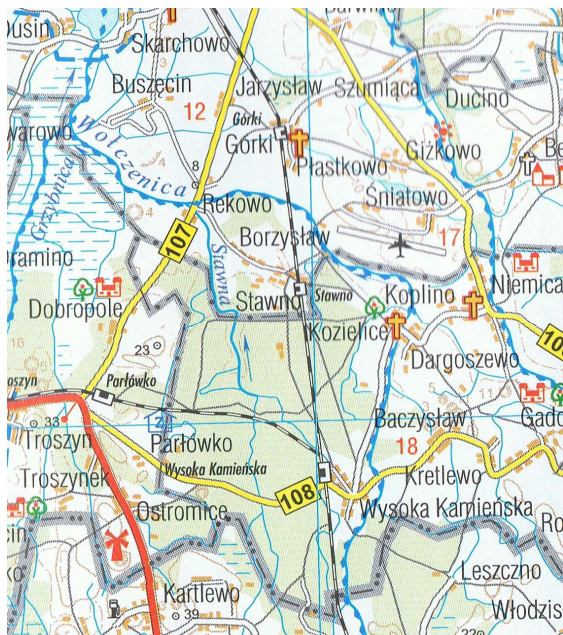
Struktura gruntów obrębu Wysoka Kamińska

Lp	Klasa i rodzaj gleb	III b (ha)	IV (ha)		V (ha)	VI+VIz (ha)	O (ha)	Razem (ha)
			IV a	IV b				
1.	Grunty orne „R”	2,97	7,78	34,05	119,51	62,78	-	227,09
2.	Łąki „Ł”	-		44,23	80,49	4,44	-	129,16
3.	Pastwiska „Ps”	-		33,88	38,71	3,19	-	75,78
4.	Lasy	„Ls”	-	-	-	-	2456,51	2456,51
5.		„Lz”	-	0,14	5,39	2,35	-	7,89
6.	Ws	-		-	-	-	0,75	0,75
7.	Wyłączone „Wył”	-	-	-	-	-	130,72	130,72
8.	Nieużytki „N”	-	-	-	-	-	42,45	42,45
Razem		2,97	7,78	34,05	244,10	72,76	2630,43	3092,76
			120,08					

Liczba gospodarstw objętych podatkiem rolnym - 98

Walory przyrodnicze

Przez teren sołectwa Wysoka Kamińska przepływają dwie rzeki: Wołczenica i Stawna. Rzeka Wołczenica bierze swój początek na północ od Nowogardu, w okolicach Orzechowa. Na terenie gminy Golczewo Wołczenica

przeływa przez fragment płaskiej równiny zaliczonej do mezoregionu Równina Goleniowska. Przeływa na wschód od Wysokiej Kamieńskiej. Uchodzi do Dziwny w pobliżu Dusina.

Rzeczka Stawna, przepływająca na zachód od Wysokiej Kamieńskiej, jest jednym z dopływów Wolczenicy. Wpada do niej w Rekowie, na terenie sąsiedniej gminy Kamień Pomorski. Rzeczka ma kręty i niezwykle malowniczy bieg. Przeływa przez tereny leśne.

Dolina Wolczenicy stanowi kompleks wilgotnych lasów i łąk, na których występują: bóbr europejski, wydra, bielik, kania ruda, błotniak stawowy, derkacz, żuraw, brzęczka, rokitniczka, zaskroniec, kumak nizinny, minóg rzeczny i inne. Dolina Stawny obejmuje dolinę leśnego potoku, wraz z łąkami na jego brzegach i przylegającymi lasami: Na tym obszarze stwierdzono następujące gatunki faunistyczne: wydra, gronostaj, łasica, popielica, rzęsorek rzeczek, bielik, kania ruda, żuraw, słonka, brodziec samotny, siniak, puszczyk, sowa uszata i inne.

Rzeka Wolczenica, oprócz swoich walorów przyrodniczych, oferuje dodatkową atrakcję – możliwość organizowania spływów kajakowych.

3.2. Inwentaryzacja zasobów infrastrukturalnych

a) drogi

Układ drogowy gminy oparty jest o drogi wojewódzkie nr 106 i 108. Droga wojewódzka nr 106 Rzewnowo – Golczewo - Nowogard stanowi główną oś komunikacyjną gminy. Podstawową rolę w przejazdach na kierunku wschód – zachód pełni droga wojewódzka nr 108 Parłówko – **Wysoka Kamieńska** - Golczewo – Płoty, spinająca drogi krajowe nr 3 i nr 6.

Gmina Golczewo posiada połączenia kolejowe z węzłem w Wysokiej Kamieńskiej (linia pasażerska Szczecin – Dąbie - Świnoujście oraz linia lokalna Kamień Pomorski - Wysoka Kamieńska).

b) gazyfikacja

Na teren gminy Golczewo została doprowadzona sieć gazowa z miejscowości Kamień Pomorski poprzez miejscowości Koplino, Niemica, Samlino do Golczewa jak również rozprowadzenie sieci gazowej po miejscowości Golczewo z włączeniem istniejących obiektów kotłowni oraz dużych zakładów produkcyjnych o łącznej długości przesyłu 18.675 mb oraz sieci rozdzielczej w miejscowości Golczewo o długości 6.400 mb. W zakresie zaopatrzenia w gaz przewiduje się wprowadzenie gazyfikacji przewodowej na terenie całej gminy.

c) wodociągi

Gmina należy do obszaru o wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągowych. Z wodociągu korzysta 99% mieszkańców.

Długość sieci wodociągowej wynosi 63,5 km.

Zużycie wody do celów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca gminy wynosi ok. 45 m³/rok.

Źródło zaopatrzenia stanowią wody podziemne. Podstawą zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy to wodociągi grupowe:

- Golczewo – Sosnowice – Upadły – Wołowiec – Mechowo – Samlino;
- Kłęby – Drzewice – Kłodzino – Ronica, a w gminie Przybiernów Leszczno,
- Kretlewo – Baczyślaw, Gadam, Wysoka Kamieńska, Kozielice, Dargoszewo;
- Niemica – Koplino oraz 1 stacja wodociągowa obsługująca miejscowość Unibórz.

Do całkowitego zintegrowania zaopatrzenia gminy w wodę konieczne jest połączenie wodociągu grupowego „Golczewo – Mechowo” z wodociągiem grupowym „Kłęby” – jak również wodociągu grupowego „Kretlewo” z wodociągiem „Niemica”, a następnie spięcie wodociągu grupowego „Kretlewo” z wodociągiem grupowym „Golczewo – Mechowo – Kłęby”. Na odcinku wodociągu Mechowo – Wołowiec ułożenie sieci równoległej PCV z wyłączeniem odcinka azbestowego. Ogólna długość sieci do wykonania wynosi 9 km. Wykonanie tych robót zapewni pełne pokrycie potrzeb na wodę pitną dla mieszkańców, da możliwość stałej dostawy wody do każdej miejscowości w przypadku awarii nawet 80% czynnych ujęć wody pitnej.

d) kanalizacja

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 11,2 km, z czego 10,8 km w samym mieście Golczewo. Wynika to z faktu, że skanalizowane są tylko dwie miejscowości gminy: Golczewo i Wysoka Kamieńska.

Obydwie te miejscowości posiadają oczyszczalnie ścieków.

- oczyszczalnia w **Wysokiej Kamieńskiej** - mechaniczno biologiczna, o przepustowości, wynoszącej 50 m³/dobę,
- oczyszczalnia w Golczewie - mechaniczno-biologiczna o przepustowości, wynoszącej 1.200 m³/dobę

Z kanalizacji w miejscowości Wysoka Kamieńska korzysta 36,5% mieszkańców, natomiast w mieście Golczewo 96%.

Użytkownikiem oczyszczalni ścieków w Wysokiej Kamieńskiej są Polskie Koleje Państwowe – Oddział Budynków.

e) gospodarka odpadami

Wysoka Kamieńska posiada uporządkowaną gospodarkę odpadami stałymi. Większość mieszkańców ma podpisane umowy z Zakładem Usług Publicznych w Golczewie na regularny wywóz nieczystości stałych.

f) telefonizacja

Gmina Golczewo obsługiwana jest przez moduł centralny, który zlokalizowany jest w Golczewie oraz pięć węzłów dostępowych centrali cyfrowej Kamień Pomorski: Kozielice, Kretlewo, Mechowo, Upadły i Wysoka Kamieńska.

Moduł cyfrowy zlokalizowany w Golczewie oraz szafy dostępne na terenie gminy połączone są światłowodami w strukturze pierścienia SDH. Na terenie gminy rozwinięta jest również sieć telefonii bezprzewodowej.

3.3. Identyfikacja zasobów oparta na wypowiedziach radnych, członków rady sołectkiej, lokalnych liderów, pracowników samorządowych.

- 1) Co wieś wyróżnia?
 - *położenie przy drodze o dużym znaczeniu turystycznym (wybrzeże Bałtyku),*
 - *walory przyrodniczo – krajobrazowe (unikalne gatunki flory i fauny),*
 - *bliskość zwartych kompleksów leśnych,*
 - *brak zanieczyszczeń przemysłowych,*
 - *leśna ścieżka edukacyjna „Cztery pory roku”.*
- 2) Jakie pełni funkcje?
 - *mieszkalna,*
 - *rolniczo-produkcyjna.*
- 3) Kim są mieszkańcy wsi?
 - *pracownicy miejscowych firm państwowych i prywatnych,*
 - *rolnicy.*
- 4) Z czego się utrzymują?
 - *zatrudnienie w prywatnych i państwowych firmach,*
 - *rolnictwo.*
- 5) Jak wieś jest zorganizowana?
 - *forma instytucjonalna: Rada Sołectka, zebrania wiejskie,*
 - *działalność w ramach OSP, Rady Rodziców, Rady Parafialnej.*
- 6) Co wieś proponuje dzieciom i młodzieży?
 - *Dzień Dziecka, Dzień Rodziny, festyny i koncerty muzyczne, pokazy strażackie,*
 - *imprezy, zabawy (w okresie letnim).*
- 7) W jaki sposób rozwiązywane są na wsi problemy?
 - *na zebraniach wiejskich i zebraniach Rady Sołectkiej,*
 - *we współpracy z samorządem Gminy.*
- 8) Jakie obyczaje wieś pielęgnuje i rozwija? Jak wieś dba o dziedzictwo kulturowe?
 - *związane z tradycją Świąt Wielkanocnych (wykonywanie palm wielkanocnych, pisanek) oraz Świąt Bożego Narodzenia (Jasełka).*
- 9) Jaki wieś ma wygląd?
 - *obejścia zadbane, odnowione domy,*
 - *brak stadionu, brak chodników, brak zabezpieczenia terenu wokół zbiornika retencyjnego .*
- 10) Jakie są mieszkania i obejścia?
 - *w większości zadbane, zagospodarowane domy i obejścia.*
- 11) Jaki jest stan otoczenia i środowiska?
 - *wieś zwodociągowana, kanalizacja sanitarna obejmuje tylko część miejscowości,*
 - *nieskażone środowisko naturalne.*
- 12) Jak jest rolnictwo?
 - *gleby słabej klasy (głównie klasa V i IVb),*
 - *rolnictwo drobnotowarowe.*
- 13) Jakie są powiązania komunikacyjne?
 - *węzeł PKP zapewnia dogodne połączenia komunikacyjne z największymi miastami w kraju oraz z Poczdamem i Berlinem,*
 - *PKS, własny transport.*

Analiza zasobów wsi Wysoka Kamińska – Sołectwo Wysoka Kamińska

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu				X
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)				X
- walory szaty roślinnej (runo leśne i inne)				X
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty			X	
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			X	
- osobliwości przyrodnicze			X	
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)				X
- podłoże, warunki hydrogeologiczne		X		
- gleby, kopaliny		X		
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej, osobliwości kultur.			X	
- walory zagospodarowania przestrzennego				X
- zabytki		X		
- zespoły artystyczne		X		
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu			X	
- święta odpusty, pielgrzymki			X	
- tradycje, obrzędy, gwara		X		
- legendy, podania i fakty historyczne		X		
- ważne postacie historyczne		X		
- specyficzne nazwy		X		
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową				X
- działki pod domy letniskowe				X
- działki pod zakłady usługowe i przemysł			X	
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po-przemysłowe	X			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)		X		
- place i miejsca spotkań publicznych		X		
- miejsca sportu i rekreacji		X		
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)	X			
- znane firmy produkcyjne i usługowe			X	
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)			X	
- ruch tranzytowy			X	
- przyjezdni stali i sezonowi		X		
Instytucje				
- placówki opieki społecznej			X	
- szkoły			X	
- dom kultury	X			

Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP			X	
- KGW	X			
- Stowarzyszenia		X		

III Analiza SWOT dla miejscowości

<p style="text-align: center;">Silne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - wolne tereny do zagospodarowania - klimat morski i pojeziorny - duża ilość cieków wodnych (rzeczka i liczne strumienie) - dobre powiązania komunikacyjne - czyste środowisko naturalne, unikalne gatunki flory i fauny objęte ochroną - prężnie działająca Szkoła Podstawowa z dobrymi wynikami w nauce 	<p style="text-align: center;">Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak skanalizowania całej miejscowości - zły stan nawierzchni dróg lokalnych i powiatowych - brak gazu sieciowego - brak chodników - brak Ośrodka Kultury - brak placu zabaw i miejsc do czynnego uprawiania sportu
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny pod budownictwo (możliwość wybudowania się „za miastem”) - pozyskiwanie środków pozabudżetowych na inwestycje - możliwość przekształcenia zbiornika retencyjnego w teren rekreacyjno-wypoczynkowy - aktywna postawa mieszkańców 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczone środki finansowe na inwestycje - wysokie bezrobocie - zagrożenie patologiami społecznymi, szczególnie młodzieży - słabo rozwinięta infrastruktura dróg lokalnych

IV Planowane kierunki rozwoju

Cel priorytetowy przyjęty przy wyznaczaniu kierunków rozwoju wsi i sołectwa: **stworzenie jak najlepszych warunków życia jej mieszkańcom i zapewnienie dynamicznego rozwoju miejscowości.**

Położenie wsi Wysoka Kamińska stanowi szansę na rozwój turystyczny miejscowości. Jej walory przyrodniczo-krajobrazowe stanowią podstawę do ukierunkowania działalności mieszkańców oraz władz w stronę rozwoju turystycznego i osadniczego.

Usytuowanie miejscowości przy głównych trasach drogowych i kolejowych województwa stwarza ogromną szansę dla ulokowania wielu niewielkich, ale prężnych, zakładów produkcyjnych i usługowych.

Zmiana charakteru wsi z rolniczo-leśnego na rolniczo-produkcyjno-turystyczny może znacznie ograniczyć bezrobocie w regionie i marginalizację społeczności lokalnej. Ograniczeniu pauperyzacji wsi może służyć również aktywizacja społeczno-kulturalna mieszkańców, do czego przyczyni się budowa centrum społeczno-kulturalnego wsi ze zintegrowanym kompleksem boisk sportowych i placu zabaw dla dzieci.

Planowane kierunki rozwoju ustalone w oparciu o przyjęty cel priorytetowy oraz wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT:

1. Rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej, poprawiająca warunki życia mieszkańców i podnosząca atrakcyjność inwestycyjną miejscowości, w tym:

- 1.1. Uregulowanie gospodarki wodno–ściekowej.
- 1.2. Melioracja terenu miejscowości i sołectwa jako sposób na wyeliminowanie zagrożenia powodziowego.
- 1.3. Budowa ulic (drogi gminne) i chodników wraz z bezpiecznymi przejściami dla pieszych.
- 1.4. Położenie nowych nawierzchni na drogach powiatowych i gminnych.
- 1.5. Modernizacja oświetlenia miejscowości.
- 1.6. Podnoszenie standardów życia społeczności lokalnej.
- 1.7. Poprawa estetyki miejscowości poprzez zagospodarowanie wolnych terenów w centrum wsi.
- 1.8. Utworzenie uzbrojonych terenów pod inwestycje oraz budownictwo mieszkaniowe.
- 1.9. Reaktywacja i funkcjonalna reorganizacja połączeń komunikacyjnych (autobus szynowy na trasie Kamień Pomorski-Wysoka kamińska-Golczewo).
- 1.10. Budowa sieci gazowej na terenie całego sołectwa z przyłączeniami poszczególnych posesji.

2. Rozwijanie działalności edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, w tym:

- 2.1 Budowa centrum społeczno-kulturalnego wsi.
- 2.2 Budowa kompleksu boisk sportowych i placu zabaw dla dzieci.
- 2.3 Zagospodarowanie terenu przy zbiorniku retencyjnym (teren rekreacyjny i osadnictwo mieszkaniowe – zgodnie z opracowaną koncepcją).
- 2.4 Organizacja zajęć pozaszkolnych, organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych.
- 2.5 Wspieranie rozwoju różnorodnych form życia kulturalnego.

V Opis planowanych przedsięwzięć

W ramach realizacji Planu Odnowy Miejscowości planowana jest realizacja następujących projektów inwestycyjnych:

Lp	Nazwa planowanego działania	Czas realizacji działania	Oczekiwane rezultaty	Źródła finansowania planowanych nakładów			Szacunkowy koszt ogółem w złotych
				Budżet gminy	PROW Oś 3	Inne środki finansowe	
1	2	4	5	6	7	8	9
1	Budowa centrum społeczno-kulturalnego	2010-11	Stworzenie warunków materialnych do rozwoju prospołecznych zachowań mieszkańców, zaspokojenie potrzeb kulturalnych.	310 000	490 000	-	800 000
2	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Wysokiej Kam.	2010-11	Poprawa warunków życia i wypoczynku, podniesienie walorów rekreacyjno-turystycznych.	157 000	-	150 000 /Min. Sportu/	307 000
3	Budowa boiska do piłki nożnej	2009-10	Poprawa warunków życia i wypoczynku, podniesienie atrakcyjności turystycznej sołectwa.	142 000	-	-	142 000
4	Budowa placu zabaw dla dzieci	2010-11	Poprawa warunków życia i wypoczynku, podniesienie atrakcyjności turystycznej sołectwa.	15 500	24 500	-	40 000
5	Uzbrojenie w sieć wodociągową terenów – ul. Grzybowa	2010-11	Poprawa warunków życia mieszkańców.	52 000	-	60 000	112 000
6	Budowa chodników	2010-11	Poprawa stanu bezpieczeństwa, podniesienie atrakcyjności turystycznej sołectwa.	80 000	-	-	80 000
7	Modernizacja oświetlenia	2010	Poprawa stanu bezpieczeństwa.	15 000	-	-	15 000

	miejsowości		Poprawa warunków życia mieszkańców.				
8	Budowa zaplecza socjalnego dla boisk sportowych	2010-11	Poprawa warunków życia i wypoczynku mieszkańców.	50 000	75 000	-	125 000
9	Uregulowanie gospodarki ściekowej – budowa lokalnej oczyszczalni ścieków	2012-15	Poprawa stanu środowiska naturalnego. Poprawa warunków życia mieszkańców.	b.d	b.d	b.d	b.d

Szczegółowe opisy poszczególnych przedsięwzięć oraz ich kosztorysy będą przygotowywane bezpośrednio przed przystąpieniem do realizacji. Zostaną dodane do Planu Odnowy Miejscowości Wysoka Kamińska w trybie uchwalenia POM.

Projekt 1: budowa Centrum Społeczno-Kulturalnego oraz kompleksu boisk.

Istniejący teren przy Szkole Podstawowej w Wysokiej Kamińskiej umożliwia wybudowanie obiektów, które pozwolą stworzyć swoiste centrum edukacyjno-kulturalne i rekreacyjno-sportowe, w którym będzie się koncentrować życie mieszkańców Wysokiej Kamińskiej.

Budynek Szkoły Podstawowej w Wysokiej Kamińskiej

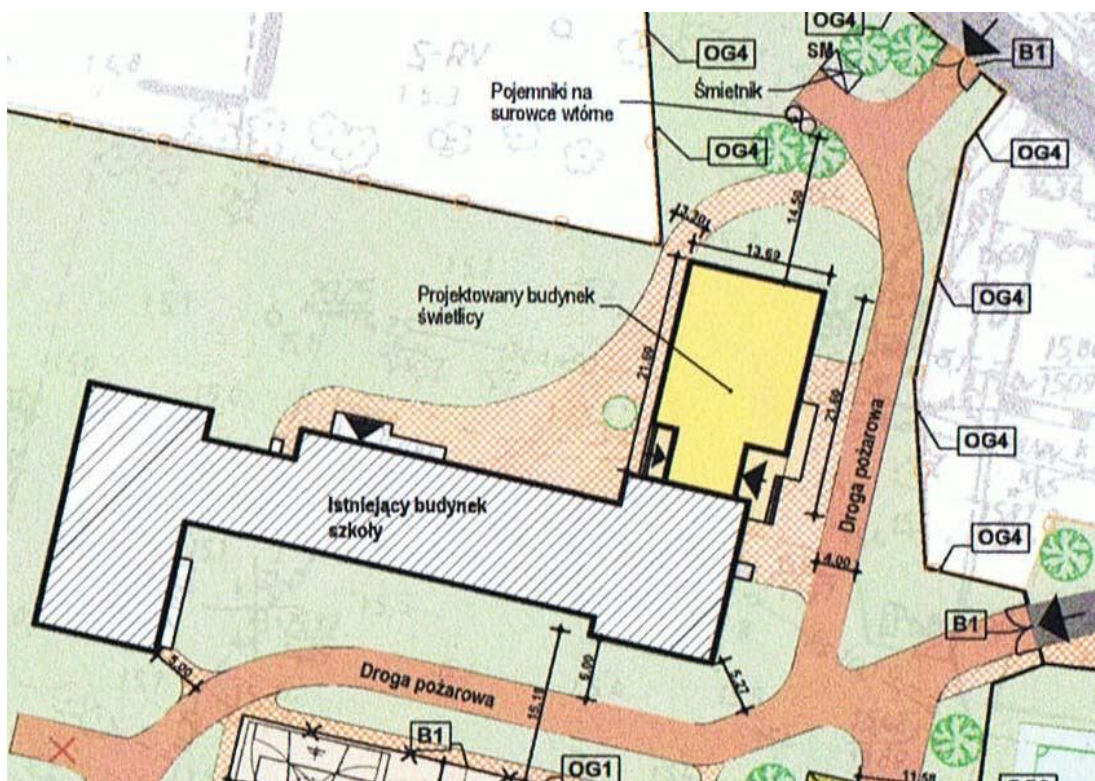
Aktualny stan zagospodarowania terenu przy szkole podstawowej

Projekt przewiduje wybudowanie na terenie przyszkolnym (przy Szkole Podstawowej w Wysokiej Kam.) samodzielnego, parterowego obiektu o pow. użytkowej ok. 250 m², mieszczącego m.in. bibliotekę wiejską, pracownię (kawiarenkę) internetową, świetlicę

wiejską. Jego wybudowanie pozwoli na utworzenie centrum spotkań mieszkańców pełniącego funkcje integracyjne i kulturalne. Projekt pozwoli również na przeniesienie biblioteki, mieszczącej się w starym, zdekapitalizowanym budynku, do obiektu posiadającego odpowiednie warunki funkcjonowania. Jej umieszczenie obok szkoły pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia wynikającego z faktu, że do obecnie działającej biblioteki dzieci i młodzież szkolna musi przechodzić przez bardzo ruchliwą drogę wojewódzką Parłówko–Golczewo.

Utworzenie świetlicy wiejskiej oraz pracowni internetowej, w której odbywać się będą dodatkowe, pozalekcyjne zajęcia dla dzieci i młodzieży pozwoli wykorzystać dodatkowe szanse dla wszechstronnego rozwoju młodzieży z terenów popegeerowskich.

Szacunkowy koszt inwestycji: 800 000 zł.

Rys.1 Centrum społeczno-kulturalne (wg „Projektu zagospodarowania terenu przyszkolnego w Wysokiej Kamieńskiej”, MOTIW s.c.).

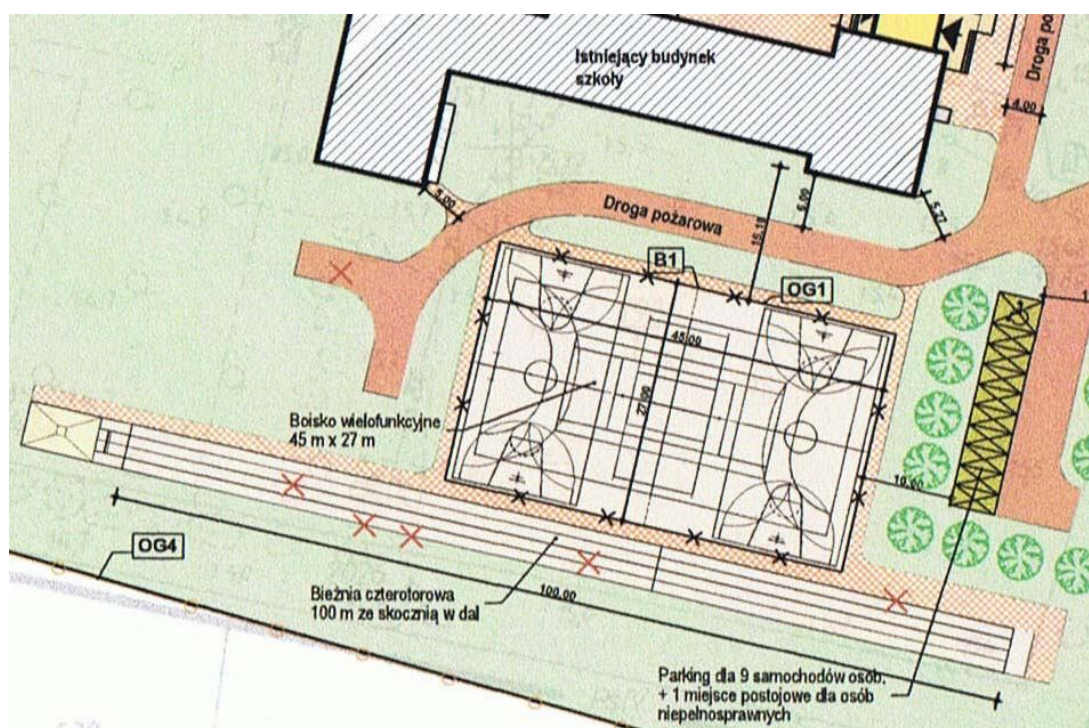
Ponadto na terenie przyszkolnym planowane jest wybudowanie:

- 1) pełnowymiarowego, trawiastego boiska do piłki nożnej o wymiarach 65x100 m, na którym rozgrywki będzie mogła prowadzić młodzież szkolna, a także zespoły piłki nożnej LKS „Znicz” Wysoka Kamieńska. Szacunkowy koszt: 142 000 zł;

Rys. 2 Boisko do p. nożnej (wg „Projekt zagospodarowania terenu przyszkolnego w Wysokiej Kamińskiej”, MOTIW s.c.).

- 2) wielofunkcyjnego boiska o sztucznej nawierzchni o wymiarach 27x45 m (boiska do p. siatkowej, p. ręcznej, koszykówki i tenisa ziemnego). Koszt szacunkowy: 307 000 zł;

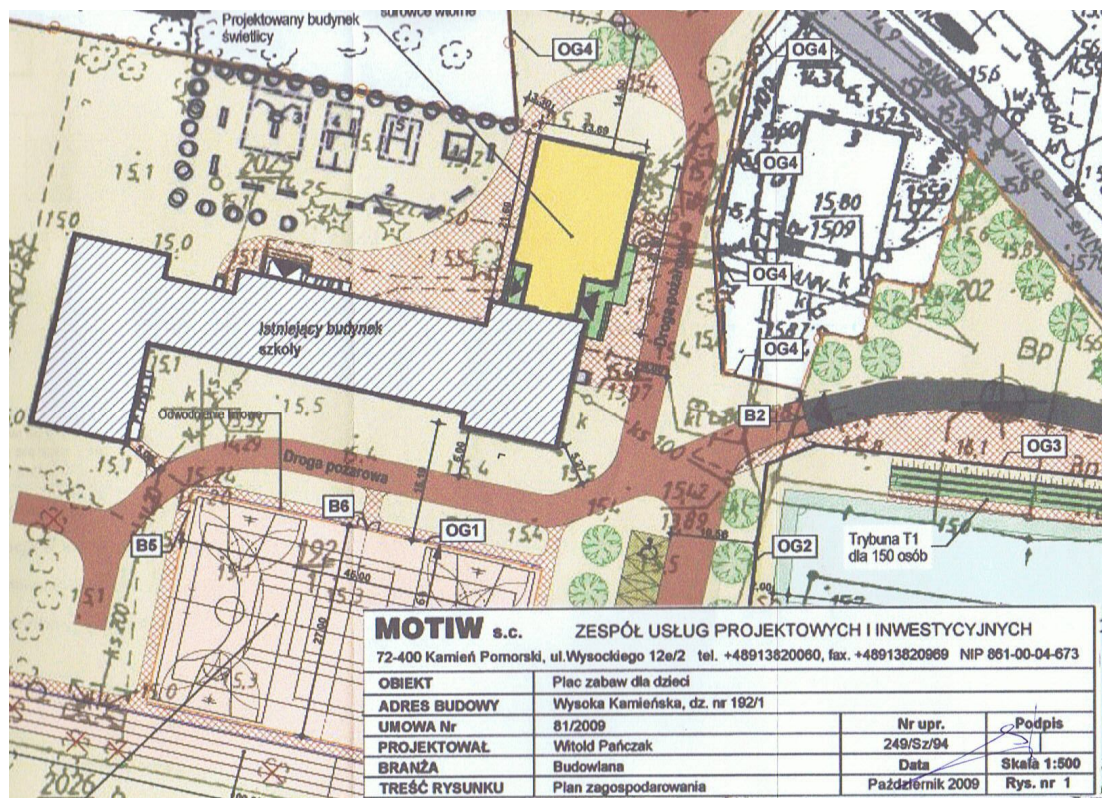

Rys. 3 Boisko wielofunkcyjne (wg „Projekt zagospodarowania terenu przyszkolnego w Wysokiej Kamińskiej”, MOTIW s.c.).

- 3) zaplecza dla boisk sportowych (szatnie, trybuny, parkingi itp.). Koszt szacunkowy: 125 000 zł.

Projekt 2: budowa placu zabaw dla dzieci na terenie przyszkolnym SP nr 2 w Wysokiej Kamińskiej.

Projekt jest uzupełnieniem zadań wymienionych powyżej. Jego realizacja pozwoli na stworzenie w centrum miejscowości kompleksowego terenu spełniającego ważne funkcje społeczne, kulturalne i rekreacyjne.

Rys.4 Usytuowanie placu zabaw na terenie przyszkolnym w Wysokiej Kam.

Projekt pn. „Budowa placu zabaw w Wysokiej Kamińskiej” zrealizowany zostanie na działce nr 192/1 i polegać będzie na zainstalowaniu w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły podstawowej następujących urządzeń:

- huśtawka wagowa podwójna,
- zjeżdżalnia typu Bambino,
- huśtawka ramieniowa z dwoma siedziskami,
- ławki - 9 szt.

Szacunkowy koszt realizacji projektu wynosi 40 000 zł.

Realizacja zaplanowanych inwestycji zawartych w projektach nr 1 i 2 spowoduje, że w centrum wsi, w otoczeniu funkcjonującej szkoły podstawowej powstanie wyjątkowe centrum społeczno-kulturalno-rekreacyjne, w którym będzie się koncentrować życie tej dużej, liczącej blisko 700 mieszkańców, miejscowości wiejskiej.

Głównym celem projektu jest zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych, cele dodatkowe to: podniesienie standardu życia i pracy na wsi oraz podniesienie walorów rekreacyjno-turystycznych miejscowości Wysoka Kamińska. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia estetyki miejscowości, a tym samym sprawi, że będzie postrzegana jako atrakcyjniejsza. Spowoduje osobiste zaangażowanie mieszkańców, wpływające z

odpowiedzialności za własną przyszłość. Stworzy również możliwość samorealizacji i poczucia uczestnictwa we wspólnocie i współtworzeniu.

Projekt ten umożliwi organizowanie zawodów sportowych, turniejów dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz spotkań rekreacyjnych (festyny, imprezy okolicznościowe). Istotny element tego działania stanowi pobudzenie aktywności mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Budowa boisk sportowych i placu zabaw stworzy mieszkańcom sołectwa nowe możliwości rekreacji i zdrowego wypoczynku.

Uzasadnienie projektu:

Realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania następujących problemów na terenie sołectwa:

1. Brak możliwości organizowania cyklicznych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych przy braku odpowiedniej bazy lokalowej oraz obiektów rekreacyjno-sportowych;
2. Brak możliwości zagospodarowania wolnego czasu dla większej liczby dzieci, młodzieży i dorosłych. Powstanie centrum społeczno-kulturalnego, a także boisk oraz placu zabaw dla dzieci są obecnie najbardziej oczekiwanymi zadaniami przez mieszkańców wsi;
3. Alkoholizm spowodowany m.in. brakiem alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
4. Migracja młodzieży - zauważa się większy udział ludności odpływającej z terenu wsi niż napływającej. Utworzenie centrum integracyjnego zachęci młodzież do zamieszkania na jej terenie;
5. Zbyt małe zainteresowanie turystów sołectwem Wysoka Kamieńska - realizacja projektu podniesie walory turystyczno-rekreacyjne obu wsi i przyczyni się do rozwoju turystyki i agroturystyki;
6. Brak poczucia przynależności do społeczności sołectwej, brak poczucia jedności ogranicza wspólne kultywowanie i podtrzymywanie tradycji lokalnych.

VI Realizacja zadań wytypowanych do współfinansowania z działania Osi 3 „Odnowa i rozwój wsi”

Zgodność planowanych zadań z Osią priorytetową 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej PROW 2007-13:

Działanie 3.4 Odnowa i rozwój wsi		
Beneficjenci: gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inny związek wyznaniowy, organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego (w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 . o działalności pożytku publicznego i wolontariacie)		
Lp.	Zakres działania	Planowane do realizacji projekty
1	Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe.	1. Budowa „Centrum społeczno-kulturalnego” 2. Budowa boiska do piłki nożnej 3. Budowa boiska wielofunkcyjnego 4. Budowa placu zabaw dla dzieci
2	Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury.	1. Remont obecnego klubu wiejskiego (biblioteka i sala spotkań) wraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku.
3	Inwestycje z zakresu kształtowania obszaru przestrzeni publicznej.	1. Rozbudowa budynku OSP 2. Modernizacja oświetlenia

		3. Budowa chodników i remont dróg 4. Modernizacja oświetlenia 5. Zagospodarowanie wolnych przestrzeni w centrum wsi na cele usługowo-mieszkaniowe
4	Budowa, remont lub przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych.	1. Budowa i modernizacja szlaków turystycznych 2. Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż linii kolejowej Wysoka Kam.-Golczewo
5	Zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne.	
6	Odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci.	
7	Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej lub tradycyjnych zawodów.	1. Organizacja festynów wiejskich, dożynek itp.
Działanie 3.3 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej		
Beneficjenci: gmina lub jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania określone w Zakresie pomocy.		
Lp.	Zakres działania	Planowane do realizacji projekty
1	Inwestycje w zakresie zaopatrzenia w wodę.	1. Uzbrojenie w sieć wodociągową terenów inwestycyjnych przy zbiorniku retencyjnym 2. Uzbrojenie w sieć wodociągową terenów – ul. Grzybowa
2	Inwestycje w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji ściekowej lub kanalizacji zagrodowej.	1. Budowa lokalnej oczyszczalni ścieków
3	Tworzenie systemu zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych.	
4	Wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.	

VII Pozostałe priorytety rozwoju

Priorytet 1. Tworzenie warunków do rozwoju małej przedsiębiorczości.

Cel 1 – Wspieranie rozwoju tworzonych gospodarstw agroturystycznych.

Projekty:

1.1. Edukacja mieszkańców tworzących nowe gospodarstwa agroturystyczne.

Cel 2 – Rozwój małego biznesu.

Projekty:

2.1. Szkolenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.

- 2.2. Tworzenie małej gastronomii na powstających terenach rekreacyjnych.
- 2.3. Wsparcie dla działań wykorzystujących zdolności i umiejętności mieszkańców.

Priorytet 2. Edukacja i integracja mieszkańców.

Cel 1 – Działalność szkoleniowo-edukacyjna.

Projekty:

- 1.1. Organizowanie szkoleń i kursów dla różnych mieszkańców.
- 1.2. Organizowanie kursów komputerowych, językowych itp.

Cel 2 – Integracja mieszkańców sołectwa Wysoka Kamińska.

- 2.1. Organizacja imprez integracyjnych (pikniki, festyny).
- 2.2. Organizacja imprez rekreacyjno-sportowych (konkursy, mecze, turnieje i rozgrywki sportowe).

VIII System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości

Plan Odnowy Miejscowości Wysoka Kamińska podlega uchwaleniu przez zebranie mieszkańców. Jego wdrażanie rozpocznie się poprzez wprowadzenie w życie uchwałą Rady Miejskiej w Golczewie. Odpowiedzialnym za realizację planu jest Burmistrz Golczewa.

System jego wdrażania będzie realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

W celu skutecznego, sprawnego wdrażania Planu Odnowy Miejscowości powołany zostanie Zespół ds. wdrażania planu odnowy miejscowości.

Zadania Zespołu:

- ustalenie zasad i kryteriów realizacji planu,
- zapewnienie realizacji planu z przepisami prawa, w tym z prawem zamówień publicznych,
- inicjowanie zmian planu i jego aktualizacja,
- opracowanie wskaźników realizacji planu,
- przygotowanie i wdrożenie planu działań w zakresie promocji planu,
- monitorowanie postępów wdrażania planu,
- przygotowanie corocznych raportów z realizacji planu,
- opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie zewnętrzne,
- nadzór nad przygotowaniem przetargów i realizacją działań inwestycyjnych,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji planu.

VIII System monitorowania i oceny Planu Odnowy Miejscowości

1. System monitorowania Planu Odnowy Miejscowości

Monitorowanie polega na zbieraniu i interpretowaniu danych dotyczących postępów w realizacji planu i uzyskiwanych efektów. Monitoring obejmuje ponoszone wydatki (monitoring finansowy) oraz uzyskiwane efekty rzeczowe (monitoring rzeczowy).

Monitoring finansowy

Dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu Odnowy Miejscowości i polega na porównaniu faktycznego wydatkowania środków finansowych z zaplanowanymi.

Monitoring rzeczowy

Dostarcza danych, ukazujących postęp we wdrażaniu planu. Umożliwia ocenę wykonania planu w odniesieniu do zaplanowanych celów. Odbywa się w oparciu o ustalone wskaźniki: produktu, rezultatu i oddziaływania.

Wskaźniki Planu Odnowy Miejscowości zostaną ustalone przez Zespół ds. wdrażania planu odnowy miejscowości.

2. Ocena Planu Odnowy Miejscowości

Ocena Planu Odnowy Miejscowości będzie przygotowywana przez Zespół ds. wdrażania planu odnowy miejscowości. Raport dotyczący wdrażania planu przedstawiany będzie na Zebraniu Wiejskim Sołectwa oraz posiedzeniu Rady Miejskiej w Golczewie.

Ocena realizacji planu odbywać się będzie w następujących terminach:

- a) po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań,
- b) raz w roku (kompleksowy raport z wdrażania planu).

Po przedstawieniu raportu rocznego, proponowane będzie uwzględnienie nowych zadań, które będą mogły być zgłaszane przez Zespół ds. wdrażania planu, Zebranie Wiejskie, burmistrza, bądź radnych.

Zaktualizowany Plan Odnowy Miejscowości będzie podlegał uchwaleniu przez zebranie wiejskie oraz zatwierdzeniu przez Radę Miejską w Golczewie.

3. Public Relations Planu Odnowy Miejscowości

W zakresie zawiązanym z realizacją Planu Odnowy Miejscowości Wysoka Kamieńska przewiduje się informowanie opinii publicznej o działaniach Unii Europejskiej, o korzyściach płynących z członkostwa w UE.

Podjęmowane działania będą polegać na:

- informowaniu o zakresie pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i uzyskiwanych efektach podejmowanych działań na poziomie sołectwa i całej gminy,
- wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł przekazu (m.in. prasa lokalna i regionalna, internet) do promocji Planu Odnowy Miejscowości oraz poszczególnych projektów,
- zapewnieniu powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie unijne na realizację projektów kierowanych do wszystkich grup docelowych z terenu sołectwa i całej gminy.

Opracował: Zbigniew Urbański

